

Ў Муркаш район хаҗачё

Ў Сёнтёрү Ялавё

1944 сұлхи сұ уйахён 5-мёшёнченпе тухать

55 (8121) №

Юн кун, 2013 сұлхи утә (июль) уйахён 31-мёше

Хакё ирёлкё

Ў Аста специалист пулашавё вырәнлә

Эсир сән үкерчёкре район администрацийён экономика тата агропромышленность комплексён аталанавён пайён тёл эксперт специалистне Валентина Пушкикова куратәр. Пултаруллө та тарашуллө ёшчен Чөваш Республикин Экономика аталанавён, промышленноч тата сутуллө министрствин Хисеп грамотине тивёсрё. Сака унан черетлө ситёнёвө пулчө. Ёсрө пысак опыт пухма ёлкернё специалист унччен маларах та пёрре кәна мар ыра ят сёнсе илнёччө ёнтё.

Валентина Юрьевна асаннә пайра чылай сұл тарашать. Икё асла пёлү илнё специалист – пултаруллусенчен пёри. Вёл самрак ёшченсемшён ыра тёслөх вырәнёнче, ыттисемшён – аста та шанчөклө пусарушө. Палартма кәмәллө, предпринимательство сферинче малтанху утамсем тәвакансемшён, тёрлө грант, субсиди илме хатёрленекенсемшён вёл тёл пулашусә пулса тарать. Р. ИЛЛАРИОНОВА сән үкерчөкө.

Ў Сөнё вёренү сұлё сывхарать

Канашлу

Чөваш Ен Пусләхё Михаил Игнатьев июлён 29-мёшёнче Министрсен Кабинечён членёсемпе, федераци ведомствисен тёрритори органёсен тата муниципалитетсен ертүсисемпе канашлу иртенё. Канашлура сүтсе явнә йитусем ытларох ситесе килекен вёренү сұлне хатёрленесе кётсе илессипе сыхәннә.

Вёренү министрё Владимир Иванов вёрентүпө сыхәннә объектсен строительствин, реконструкцийё тата юсавё синчен каласа панә. Хальхи вәхәтра кивисен вырәнне республи-

кара пётёмөшлө пёлү паракан сөнё икё шул тавасчө – Вәрмар районёнци Асла Пинерте тата Патәрель районёнци Тутар Сакәтёнче. Шупашкар районёнци Янәш ялёнчи шул строительствин телөшпе аукцион ирттерессинчен пёлтернө.

Савән пекех Комсомольски районёнци Тукайри тата Канаш районёнци Вәтакас Татмәшир шулсене те реконструкциясчө.

Кәсәл 1795 вырәнләх 11 ача садне хута яма, 2221 вырәнләх 12 ача садне тума (реконструкциясчө) пулашкан палартнә. Пётёмпе 2013 –

2015 сүлсенче 7133 вырәнләх сөнө йышши 46 ача садне хута яма пәннә. Министр палартнә тарәх республикара пусласа 32 ача садне тёрпен юсама 98,4 млн тенкё укса уйәрнә. Сака ачасем валли хушма 1 пине яхән вырән йёркемө май парать. Вёренү учреждениёсене сөнө вёренү сұлне хатёрлөме пётёмпе 1,071 млрд тенкё уйәрәсчө. Июльён 29-мёшө телне муниципалитетсен комиссийесем 109 вёренү учрежденине йышәннә, сөв шутра 54 шул, 49 ача сачө тата хушма пёлү паракан 6 учреждени. Строительствина реконструкция тапхәрөнчи учреждени-

семсөр пусне сак ёсө августән 15-мёшө телне вёсрөме палартнә.

Михаил Игнатьев муниципалитетсемпе профиль министрствисен ертүсисене кирлө пек ёсрөме, объектсене хута ярассине тәсса яракан подрядчиксенчен сирепрөх ыйтма хушнә.

Кәсәл сентябрөн 1-мёшө вырсарни кун килет. ЧР Вёренү министрствин Пёлү кунне сентябрөн 2-мёшёнче ирттерме сөннө. Михаил Игнатьев куенёпө васкама кирлө маррине палартнә, малтан республикара пуранакансен шухәш-кәмәллө ыйтса пёлме сөннө.

Ў Сителёклө апат – тупаш никёсё

Симёс ёс си – хёл кунёсемшён

Хушаләхсем вельәх ача хатёрлессипе паян ыранхи куна пәхса теллөвлө ёслесе пырасчө-и? Сака ыйту сине хурав шыраса район хаҗачён сотрудникө А. БЕЛОВ район администрацийён экономика тата АПК аталанавён пайён тёл эксперт специалистчө Т. АЛЕКСЕЕВА тёл пулнә. Калаҗава обществолла вельәх-чөрлөхе продуктивләха чакармасар хёл касарма мөн чухлө апат кирли тата апа паянхи куна мөн чухлө хатёрлене пирки ирттернө.

– Татьяна Александровна, районта вельәх ача хатёрлессипе вёслөмөн-ха. Пёлес килет, мөн чухлө утә, сенаж тата силос янтәлама ёлкёрчөс-ха пёрлшүллө хушаләхсем тата хёл кунёсенче производствана чакарас мар тесен апат висе мөнле шайра пулмалла?

– Тёллөвсем пөчөк мар. Малтанласа пәннә тарәх хушаләхсен сү каса 5163 тонна утә, 15026 тонна сенаж, 13485 тонна силос, 6051 тонна улам, 17,9 пин тонна (чәх-чөп валли кирлине шутламәсар) тыра-пулә хатёрлөмөллө. Утә уйәх вёслөннө телө районта пётёмпе 6324 тонна (122 процент) утә, 11500 тонна (77 процент) сенаж, 2250 тонна (17 процент) силос янтәлама ёлкёрнө.

Юлашки кунсенче механизацияленё звеносем вырмана тухрөс.

– Хатёрленө апат ләпкә пурәнма май парать-и тата хөлө кериччен апат висине үстерме майсем пур-и?

– Хальлөхе ситес хёл валли янтәлана вельәх ача хатёрлөксёр. Мөн тунипе сырлахса лармасан пур харпәрләх формиллө хушаләхсем те хёл кунёсене тула хатёрлөксёр-сине шанма пулат.

Условнәй кашни вельәх пусне сүлталәк пурәнма 42 центнертан кая мар апат единици кирлө. Вёл шутра хёл кәсма – 28 центнер. Паянхи куна иртнө сұл янтәлана апат юлашкисене хушса шутласан хушаләхсен условнәй пөр вельәх пусне 18 центнер апат единици пур. Сака

сителөксёр. Вельәх ача хатёрлессипе сурла тата авән уйәхөсенче пурнәсламалли ёс каләпашне пәксан, вырмара тыра хатёрленене шута илсен хушаләхсем условнәй кашни вельәх пусне 30 центнер ытла апат единици хатёрлөме пултармалла.

– Хәш хушаләхсенче вельәх ача хатёрлессипе лару-тару сивөчрех?

– Утә хатёрлессипе ума лартнә теллөвсене «Восток», Ильич яч. хис., «Путь Ильича», «Орнито», «Ударник» пурнәсламан-ха. Савәнна пөрлөх Ильич яч. хис., «Путь Ильича», Чапаев яч. хис., «Свобода», «Ударник» хушаләхсем сенаж хывассипе те сителөксёртерех ёслөнө. Паянхи куна никам та палартнә чухлө силос хатёрлөймөн.

Сәмахәма вёслөсө тёл сөнү парас килет. Вельәх ача хатёрленө чух унан пахаләхне тёрёлессине ыранхи куна хаварас марчө. Пөрлө пөр теллөвлө пулсан пахаләх та пулө, производство та үсө, экономика та вайланө.

Ў Пөр уйах кәна юлать

Вёренү учреждениёсене шул ачисене йышәнна пур енлөн хатёрлөсө ситерессе – паянху тёл ыйтусенчен пёри. Сөнө вёренү сұлө пусәнничен пөр уйах кәна юлчө. Савна май пётёмөшлө пёлү паракан шулсене тата шул сұлне ситмен ача-пәча учреждениёсене кулленхи тата юлашки юсав ёсөсене туса ирттересчө.

Сака кунсенче район администрацийөн пусләхё Ростислав Тимофеев районти вёренү учреждениёсене хатёрленө ёсөсем мөнле пынипе палашнә, Мән Сөнтөр, Ярапайкасси, Шурча, Сатракасси шулөсене, Москакасси «Колокольчик», Сатракассинчи «Березка» ача сачөсене ситесе курнә. Тёллөрөх кун пирки – хаҗатән ситес номерөнче.

Ў Сөт туса илессе үсет

Район администрацийён экономика тата агропромышленность комплексён аталанавён пайёлтернө тарәх ял хушаләх организациёсене сумалли ёнесен шучө 2246 пуспа танлашть. Талакри вәтам савәм районёпе – 29418 килограмм, сак кәтарту иртнө сүлхинчен 3164 килограмм ытларох. Пөр ёне пусне тивөкен савәм –13,1 килограмм.

«Путь Ильича» агрофирма, Суворов яч. хис., Ильич яч. хис., «Герой» хушаләхсенче пөр ёне пусне тивөкен вәтам савәм 15 килограмман пысакрах. Районти чи пысак кәтарту «Путь Ильича» агрофирма, вёл – 16,7 килограмм. Сөв хушәрах «Передовик», «Свобода», Чапаев яч. хис. хушаләхсенчи савәм самай пөчөк, юлашки тапхәрти кәтарту тарәх 10 килограмман та сахал. Сапла вара чи пөчөк савәм Чапаев яч. хис. хушаләхра, вёл – 7,3 килограмм.

Районта пётёмөшлө сөт туса илнин 85 процентө сүтләхләх продукция шутланть. Муркаши сөт-сү заводчө пөр килограмм сөтшөн 14 тенкө, Муркаш тата Мән Сөнтөр райовөсем 12,5 тенкө түлөсчө.

Ў Ачасем ёсө хәнәхәсчө

Ачасене шул сумөнчи ёсө явәстарни вёсене профориентаци тата воспитани тивөслө шайра парассинче пысак пёлтерөшлө. Сапла вара кёсөн сүлхи ачасен кунта пурнәсра, вёл шутра хушма хушаләхра кётөкен тёл утамсөме палашма, биологи урокөсенче вёреннине вая кёртме майсем сителөклө.

Шомик шулөччө вай хуракансем сүлсеренех куенёпө активлә, ёс хәрусарләх правиллисене пәхәнса тата графика килөшүллөн ёсрөсчө. Сүллахи практика сөхөчөсене ачасем тулли кәмәллә сүрөсчө.

Р. ИЛЛАРИОНОВА хатёрленө.

Пёлү кунө

Ў Сентябрьён 1-мёшёнче е 2-мёшёнче?

Йәлана көнө тарәх Пёлү кунне сентябрөн 1-мёшөнче паллә таватпәр. Анчах та кәсәл вёл вырсарни кун килет. Савна май Чөваш Ен Вёренү министрствин ачасен ашшө-амәшөсене, педагогсен обществөнөсчө хәйсөн шухәш-кәмәллө пёлтерме ыйтат: «Хәсан паллә та вәпәр Пёлү кунне кәсәл?»

Сентябрөн 1-мёшөнче паллә тумалла (вёренү вәвдениёсене 2013 сұлхи сентябрөн 1-мёшөнчи вырсарни куншән 2013 сұлхи сентябрөн 7-мёшөнчи шәмат кун канма ирөк памалла).

Сентябрөн 2-мёшөнче паллә тумалла.

Хәвәрән шухәшәра эсир Чөваш Ен Вёренү министрствин сайтне, «Образование Чувашии» портала, «Чөваш Республикинчи самраксен порталне» керсе, Чөваш Республикин вәлс органёсен порталөн тёл страницинче сәсәласа пёлтерме пултаратәр.

Хушу

Ў Черетлө лару – августән 2-мёшёнче

Депутатсен районти Пухәвөн председателөн 2013 сұлхи июлөн 12-мёшөнчи 35 № йышәнәвөпе депутатсен районти Пухәвөн черетлө 27-мөш ларәвне 2013 сүлхи августән 2-мёшөнче 10 сөхөтре Мән Сөнтөрти информაცი-пө культура центрён курав залөнче пухма йышәннә.

Ларура пәхса тухма кун йөркине 14 ыйту кёртме сөннө. Депутатсен ларура РФ Шалти ёсөн министрствин районти пайён кәсәлхи пөрремөш сур сүлти ёсөне-хёлне, муниципалитетән «Муркаш районөн культури: 2011 – 2020 сүлсө» теллөвлө программ мөнле пурнәсланса пынине хак парөс, муниципалитет служащийёсен должносөсене ылмаштаракансене пырса тивөкен ыйтусене сүтсе явөс, муниципалитетсен пурәнмалли сүрт-йөр фончөпө, ял тарәхөсен муниципалитет ёсөсөме услугисене пурнәслама заказсем вырнастарасипө сыхәннә ыйтусене тишкерөс, депутатсен районти Пухәвөн унчөнхи хәш-пөр йышәнәвөсене улшәнүсөне кёртөс.

